

ES SAIG

ALGAIDA - Núm. 118 - OCTUBRE de 1990 - Preu: 100 ptes.

Com que és temps de vermar, hem cercat una estampa significativa d'aquest moment: una premsa antiga de Son reus de Randa amb les arcades del celler d'aquesta possessió al fons.

EDITORIAL

DAVANT UN NOU CURS

Ha acabat l'estiu, han acabat les vacances i tots, grans i petits, hem tornat a les nostres ocupacions. Algaida, Pina i Randa han celebrat les corresponents festes d'estiu i aquesta teringa de festes s'ha tancat amb la del carrer d'Antoni Maura, que de cada any va prenent força i mobilitzant més gent. No ens estranyaria gens que tengués seguidors en qualque altre carrer; tot seria que un grup de veïns s'animassin i posassin fil a l'agulla.

Anàvem a dir que ha estat un estiu tranquil, però hem pensat amb els veïnats de Sa Plaça, de Sa Placeta, des Colomer, del carrer de Palma..., i hem tornat arrera l'afirmació: els renous, les carreres de motos i cotxes fins a altes hores de la nit, o de la matinada, no els han proporcionat excessiva tranquil·litat. Però les autoritats deuen pensar que tot és qüestió d'acostumar-s'hi, que amb el temps hi posaran call i que d'aquí a uns anys ni protestaran ni piularan.

Quan ens referíem a un estiu tranquil pensàvem en aquelles obres municipals que tenen molts de pobles, amb síquies pertot, carrers aixecats, llocs per on no es pot passar: un desastre. Aquí, no; es veu que tot això ja ho tenim solucionat i ens alliberam de totes aquestes molèsties. Aquest és l'avantatge de tenir resolts tots els problemes d'infraestructura que un poble necessita. Devem anar molt avançats respecte a altres municipis que sovint han de patir aquestes incomoditats i treballs. La Telefònica de vegades ens emprenya una mica, però l'Ajuntament, no; no ens podem queixar.

El que dèiem: començam un nou curs. Mestres, alumnes, funcionaris, polítics..., tots altra vegada a la feina. I els que fan més por són els polítics; ens hauríem de posar d'acord per donar-los unes vacances més llargues, perquè s'estassin mans plegades, inclús els podríem augmentar el sou. Han posat mans a l'obra i, amb l'excusa del Golf, el primer que han fet ha estat renyar-nos i amenaçar-nos: que si no feim bonda, que si gastam massa, que si ens hem d'estrènyer el cinturó, que si moderació salarial, que si sacrificis, que si privacions, que si res de disbauxes, excessos ni desmesures, que si som uns inconscients. No hi ha dubte: més valdria que s'haguessin quedat a descansar a ca-seva i ens haguessin deixat estar amb les nostres festetes i amb la nostra inconsciència.

Bolletí de l'Obra Cultural Balear
d'Algaida.
Revista mensual. D.L.P.M.495/80
Domicili: Rei, 1. Algaida.
Imprimeix: Apóstol y Civilizador. Petra.
ES SAIG només es responsabilitza de
l'editorial.

Dirigeix: Delfí Mulet
Administra: Junta Directiva de l'Obra
Cultural
Mecanografia: Mireia Mulet
Col·laboren: Pere Mulet, Alexandre Pizà,
Joan Trobat, Joan Mulet, Biel Sastre,
Guillem Andreu, Miquel Fiolet, Xesc
Oliver, Víctor Andreu, Víctor Mulet,
Miquel Serra, Biel Bibiloni, Catalina
Martorell, Antònia Maria Mulet.

LA CRIDA DEL BATLE**CALAIX DE SASTRE**

Algaidins i algaidines,

Ara que tots aquells que comanden, sigui poc o molt, tant se val, aprofiten l'ocasió per fer a saber al respectable públic, és a dir, als votants, que tots els mals que patim vénen d'allà mateix, és a dir, del Golf. Ara que ha quedat demostrat que la culpa de tot la té l'enreputat del moro, Hussein crec que li diuen. Ara, jo, Batle d'Algaida, també m'afegesc a la capella dels ploramiques per donar-vos un parellet de consells, és a dir, per comunicar-vos:

...Que per allà, és a dir, pel Golf, la cosa va molt calenta, tant que l'escalfor arriba fins aquí. Ja sabeu que, si fa calor, no plou. I si no plou, no hi ha aigua. Així doncs, cada vegada que obrigueu el grifó i sec, cridau ben fort: "Hussein, mal te tocàs pesta!".

...Que el Govern espanyol ha dit que si hi ha crisi, hi ha crisi, i que per tant serà necessari estrènyer més la corretja als qui ja la duen ben estreta. Si són tocats de l'epidèmia de caguetes que això ha provocat, tenc l'obligació de recordar-vos que no tenim clavegueram, que els pous negres han emmerdat tot el poble i que no heu d'anar a l'excusat més de dues vegades per dia.

...Que a la fi havíem trobat una colla de picapedrers per continuar les obres de l'edifici del carrer des Cavallers. Eren joves i feiners, i en els seus moments lliures feien el servei militar a Marina. Però, sempre ho veureu, hem tengut mala sort. En aquests moments, els nostres picapedrers naveguen cap al Golf, perquè, com sabeu, el Govern espanyol ha volgut acompanyar els americans a tocar les colloneres al moro. De moment, a qui els han ben tocades és als pobres soldadets. I de rebot a nosaltres, que tendrem la construcció de l'edifici aturada fins nou avís.

...Que, no és per dir-ho, però sobretot gràcies al vostre Batle, ja hem començat les obres de les aules noves de les Escoles. Ara, a fer bonda; no fos cosa que, per desembafar de tant de Golf i tanta punyeta, vos posàssiu a mirar "Ay, qué calor!", i a fer al.lots sense aturall. L'edifici escolar que tendrem ha de bastar per molts d'anys, vénguin moros o vénguin cristians.

...Que el Govern ha manat a tots els Ajuntaments que res de mans foradades. Qui faci llarg amb el pressupost, el deixaran ben fermat de l'argolla. No, el Batle, no; el poble, sí. Sempre he pensat que creure és criança; així que tenc la satisfacció de dir-vos que durant els propers anys no farem cap de les coses que no hem fet fins ara.

...I que, per si de cas no ho havíeu sentit a dir, manifestar-vos que la culpa de tot, tot, però tot és del moro.

El vostre Batle

Per la transcripció, **EN CALAIX DESASTRE**

M'HAN DIT QUE DIUEN

Si el mes passat tenien festes a Pina, el darrer diumenge d'agost les ten-gueren a Randa, que encara són més familiars que les de Pina. El fet d'anar-hi la Banda de Música fa que hi pugi molta gent, bé siguin pares d'al.lots que hi toquen o simplement gent que li agrada anar a Randa a estar a la fresca. Per cert que ens digueren que més que fresca, la nit de la Banda feia un bon fred, només veies gent abrigada, i els que anaven màniga curta tremolaven. Un comentari que sentírem per allà dalt és que per sentir tocar la banda bé i tranquil.lament, Randa, devora la font, és un lloc ideal, arrecerat de renous i amb una bona acús-tica per esser a l'aire lliure. I un altre comentari que sentírem fou que els focs estaren a l'altura dels d'Algaida; bé, suposam que volien dir comparant un i altre poble.

A Algaida hi ha gent que està enamorada de Randa i a qui agrada pujar, de tant en tant, caminar un poc pels seus carrers, i després arribar a Gràcia, Sant Honorat o Cura. Bé, doncs hem sentit que de cada vegada més anar a Randa, o pas-sar-ne per pujar al Puig, és més incòmode. Els problemes de circulació que tenim a Algaida ja han arribat allà: la carretera està envaïda pels cotxes i per passar només queda lloc per un cotxe a molts d'indrets. No sabem si té solució o no, però el fet és que si no es fa un aparcament fora de la carretera, és fins i tot perillós passar-ne. I és una llàstima.

Ja fa anys que estam acostumats als problemes d'aigua, i de cada vegada la gent, amb molt de seny, ha semblat manco coses que s'haguessin de regar. El que hem notat enguany, més que mai, és una "santa" resignació pel fet de no tenir aigua. És molt freqüent i normal sentir: "Avui tampoc n'hi ha". "No en donen, avui tampoc...". "Havien dit que avui en donarien dues hores, però no n'ha ven-guda gens...". I ara els nostres governants no poden dir que la gent sembla molt, i que l'aigua no és per regar. S'han aturat totsols, de regar. Però vaja, qualse-vol dia plourà, i ja haurèm acabat de passar pena.

Que ja seria ben hora, de que plogués. Enguany hauran pogut aplegar totes les figues (encara hi ha gent que n'aplega, de figues, per fer acops per menjar, o pels porcs, que després són tan apreciats per fer una bona sobrassada). El que no té consol, tornant a les pluges, és que quan fa dues gotes i un tro, ens quedem sense llum un parell d'hores, i sense telèfons un parell de dies: Això és el que passà fa unes setmanes: una bona estona sense llum, i tres dies sense telèfons. Més que un poble de Mallorca, amb tants milions de turistes i la renda per cap més alta de l'Estat, semblam un poble de Biafra o de la selva.

La festa del carrer Antoni Maura s'està consolidant any rera any, i sembla que fins i tot han establert ja un dia senyalat per cada any, a fi de no haver de pensar massa amb conveniències o inconvenients: sentírem a dir que serà el primer dissabte de setembre. Uns dies abans hi havia nirvis, per part dels "am-fitrions", que tenien por del mal temps, però després, com sempre, tot acaba bé. Al final tothom està satisfet, tant els convidats com els del carrer; el que estranya una mica als veïnats de Toni Maura és que l'exemple no hagi tengut seguidors en cap altre carrer del poble. I això, diuen, que n'hi ha de carrers que estan tan bé com el nostre, ho podrien fer perfectament.

L'endemà de la festa era curiós veure gent amunt i avall amb cotxes i furgonetes carregats de taules, posts, banquetes i cadires. No és només sopar, després queda un bon berenar l'endemà. Això sí, ens digueren que berenaren, i bé, després d'haver fet net i tornat els trastos. Vaja, que són molts els que esperen que no es cansin, i l'any qui ve hi poguem tornar.

L'estiu sembla una època en què hi diu poc fer sopars, tanta calor com fa; és més atractiu, sembla, una bona torrada devora una foganya, i un botifarrò torrat... Idò bé, no vos ho cregueu: hem sentit parlar més de sopars aquest estiu que acabam, que en tot l'hivern. És clar que només parles d'un pa amb oli o un trempó, com si així no menjassis casi gens; i no sé si és pitjor un pa amb oli amb el concert que l'acompanya que una bona torrada, tantes coses arribes a menjar. N'hem sentit molts que, diuen, ja frissen de començar el curs per posar-se a règim i llevar un poc de panxa. I al final, quan va haver fet quatre gotes, molta gent anà a cercar caragols, i aquestes darreres setmanes només senties gent que havia menjat caragols; els metges s'han cansat de fer receptes per combatre l'àcid úric i el colesterol; diuen que a l'hivern no sabem què passarà, quan comencin les matances.

I ja estam en plena època de verema i trascolar. Sembla que la verema serà bona i abundant. Però no hem vist els vinaters massa alegres, estan un poc desanimats: diuen que la vinya du molta feina, tot l'any han d'estar pendants de llaurar, abonar, podar, cavar, esbrostar, esquitxar, etc. etc. i tot això, a més a més, costa molts de doblers; i després els queda tot l'any per cuidar el vi. Això sí, quan surt bé disfruten de beure un bon vi.

Els qui no tenen aquest consol, de beure un bon vi, són els que enguany s'han decidit a collir les ametlles, per no veure-les tot l'any a l'arbre. Aquests l'únic al·licient que tenen és poder menjar torró i bessons torrats a voler. El preu del bessó és deplorable, no hi ha dret que una de les poques tretes que tenia el pagès se n'hagi anat a fer punyetes. La gent dóna la culpa als americans i al govern, que compra bessó més barat, a canvi, diuen, d'armes passades de moda. Tot això al pagès li és igual, se'n fot; l'únic que li interessa és poder vendre el bessó a un preu que al manco faci rentable collir les ametlles. I amb les garroves passa altre tant: o no en volen o és a uns preus tirats. No sé qui hi ha de posar remei, però seria ben hora.

A finals d'estiu hem sentit parlar més de dues o tres vegades de crisi municipal, dins els components de la majoria. Fins i tot hem sentit qui parlava de moció de censura, però ha estat una "bufa" d'estiu, pel que sembla. Volem dir la moció de censura, perquè la crisi o desavenència entre els "governants" és bastant evident, ja en parla tot el poble. El que no hem sentit clar és si encara està en vigor aquell famós aval bancari que feren entre ells, per si qualcú rompia la disciplina de vot. I ens han dit que ja l'han rompuda, la disciplina de vot.

Ara segurament es tornarà a animar el "cotarro" municipal, sobretot des de que han dit que les properes eleccions seran a finals de maig, dia 26 més concretament. Aviat sentirem parlar de llistes, de partits, de visites per trobar nous candidats, etc. Ja veureu com serà divertit. Això sí, esperam que els mitins siguin amb qualche coseta per menjar, així no ho perdrem tot.

UN SORD

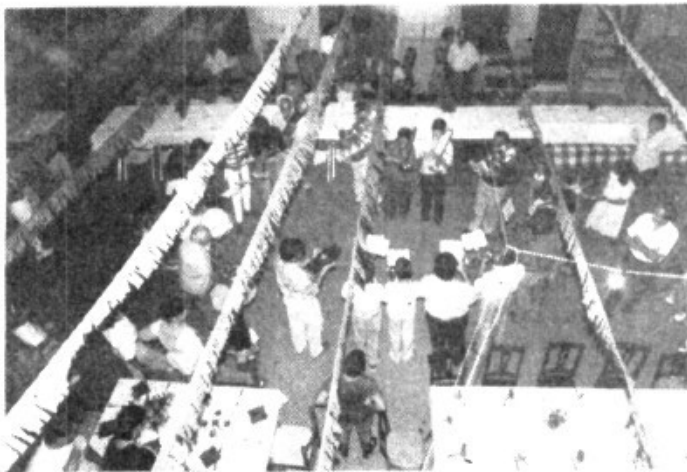
NOTICIARI

FESTA DEL CARRER ANTONI MAURA

Com ja s'ha fet tradicional, el propassat dia 2 -primer dissabte de setembre- va tenir lloc la simpàtica festa del carrer Toni Maura. Va resultar una jornada "completa", amb una massiva participació dels residents a l'esmentada via urbana. La bulla començà a les set del matí amb l'alborada amenitzada amb música d'en Machín i la posterior penjada de paperines, que va acabar devers les nou i mitja amb un bon berenar.

A l'horabaixa, passades les cinc, se celebrà una molt concorreguda festa infantil, oberta a tots els infants del poble, amb corregudes, cucanyes i altres jocs d'entreteniment, dirigits p'en Manuel Osuna, que es "destapà" com un hàbil mestre de cerimònies. Devers les vuit del vespre i fora de programa hi va haver un animat passaçarrer a càrrec dels músics voluntaris de la Banda Municipal d'Algaida (N'Emili Robles, el director, també sonava) i les seves actuacions foren molt alabades pel nombrós públic assistent. Aleshores les taules ja estaven posades i a les nou del vespre, després del coet anunciador, tothom peu davall taula, començà el sopar comunitari. (Males llengües diuen que és una deshonra grossa per a qualsevol algaidí no anar convidat al sopar de Toni Maura).

I després música en viu, ball i sarau, que es perllongà fins després de la traca final, i la neteja del carrer; i, passades les tres de la nit, ja es feien plans per a la festa de l'any que ve.

PRIMER LLIBRE DE MIQUEL OLIVER "TORRES"

Dins la col·lecció "Balenguera" l'Editorial Moll acaba de publicar el llibre del nostre paísà Miquel Oliver que es titula "Cita a la riba". Aquest recull de poemes fou premiat amb el "Bernat Vidal i Tomàs", premi patrocinat per l'Ajuntament de Santanyí que suposa, a més de la dotació econòmica, la publicació de l'obra guanyadora.

Aquest llibre es presentarà a Algaida dia 12 d'octubre. Es tracta d'un llibre que, segons diu Damià Pons en el pròleg, "per la seva perfecció formal i per la densitat i riquesa de les imatges i les vivències que s'hi expressen és mereixedor d'una lectura reposada i atenta".

SES ESCOLES: AQUEST CURS

Durant el mes de setembre es reemprenen les activitats escolars: els mestres a començament de mes i els nins i nines a mitjan mes.

A hores d'ara hi ha 295 alumnes matriculats a les nostres escoles, distribuïts en 12 grups. Aquests grups són: 2 de preescolar (4 i 5 anys) i 10 d'E.G.B. (1er., 2on., 3er-A, 3er-B, 4t., 5è., 6è., 7è., 8è-A, 8è-B). El nombre d'alumnes per aula és molt diferent d'un nivell a un altre: així com als primers nivells la mitjana és d'una vintena, el 6è i 7è contenen amb 36 i 40 alumnes respectivament, i els nivells de 3er. i 8è. s'han hagut de desdoblar perquè sobrepassaven els 40 alumnes per aula.

14 professors completen la plantilla, a més de la professora de religió, del professor de música pels nivells 4t., 5è. i 6è. de l'Escola Municipal de Música i l'assistència de la psicòloga que subvenciona l'Ajuntament.

Enguany als nivells de Preescolar i 3er. d'E.G.B. ja s'impartirà tot l'ensenyament en català i a tots els altres nivells es realitzaran les Ciències Socials també en català.

COMISSIÓ PRO-RESTAURACIÓ DE L'ORGUE D'ALGAIDA

Els tècnics ja han acabat de desmuntar els tubs i els han enviat a Barcelona on els restauraran. Encara falta molt per fer, però confiam que ben prest el podrem escoltar.

SOPAR DELS COL.LABORADORS D'ES SAIG

Els qui feim ES SAIG ens reunim clares vegades per sopar; quan ho feim, procuram que sigui un sopar "de règim", és a dir, d'aquells que són bons pel colesterol i l'àcid úric; sempre, això sí, amb el vist i plau de n'Alexandre.

L'altre dia ens decidírem i passàrem una bona vetlada. Però no tot va ser menjar i beure, es tractava d'un sopar de feina. Vàrem organitzar una reestructuració de la revista tant a nivell d'administració com de redacció. Són ja deu anys de vida i és lògic que es produeixin canvis, substitucions i reciclatges. I és que pensam viure molts d'anys més.

Per arrodonir la vetlada, en Víctor Andreu ens va obsequiar a tots els col.laboradors amb un magnífic gravat. No cal dir com li agraïm.

I com deia qualcú, que no ens torbem tant a fer el pròxim.

REPRESENTACIÓ DEL GRUP "ES CADAFAL"

Segons hem sabut, el grup teatral "Es Cadafal" pensa oferir una representació de l'obra "Tres pares p'En Totó". Aquesta representació es farà a l'antic teatre Principal el dissabte dia 20 d'octubre.

NOTICIARI

SOPAR-CONCURS ORGANITZAT PER TITOIETA RADIO

El passat dia 23, Titoieta Ràdio va celebrar l'anunciat sopar-concurs que va tenir un èxit de participació extraordinari; el jurat va tenir molta feina a l'hora d'atorgar els diferents premis.

Al final, els premis s'adjudicaren de la manera següent:

El premi al millor plat salat va ser per Na Maria Brusca que presentà un pastís de carn.

El premi al millor plat dolç va ser per al Grup de Vermadores de Ca's Colaús per les seves peres amb bufanda. Aquest grup també va guanyar el premi a la millor presentació amb el seu plat "bulevants".

Na Jerònia Pou va presentar el plat més original, que segons el judici del jurat va ser una empanada "Echanave".

Finalment, el premi infantil se l'adjudicaren na M^a. Dolors Maya i na Francisca Ferragur per la seva "tortada espacial".

La nostra enhorabona als guanyadors i a l'organització que suposam que voldrà repetir la vetlada.

ESTRENA MUSICAL DE JOAN VALENT

El passat 28 d'agost el nostre amic Joan Valent va estrenar la seva darrera peça, "Wind Dancers", a la Sala Pelaires de Ciutat. Aquesta obra és una composició per a dansa, tal com assenyala el seu títol. En aquesta audició, però, només poguérem escoltar la música, sense dansaires.

El concert fou un èxit, malgrat que la qualitat interpretativa no va esser l'esperada.

Desitjam molta sort al nostre amic en tots els seus projectes, que sabem que són molts i interessants.

OBRES A SES ESCOLES

Al recinte de Ses Escoles, a l'indret on hi havia el parc infantil, es construeixen quatre aules, dues destinades a "escoleta" i dues a preescolar. Les obres les paguen l'Ajuntament i el MEC, si bé la part que corr a compte de l'Ajuntament és més del doble que la del Ministeri.

L'obra ha estat adjudicada al mestre d'obres Miquel Jaume "Caragol", el qual la durà a terme conjuntament amb en Toni "Pau". El termini d'execució de les obres és de sis mesos.

SALUT

LEISHMANIOSI (II)

Com dèiem a l'article anterior, hi ha dos tipus de leishmaniosi: visceral i cutània.

LEISHMANIOSI VISCERAL

La causa de la leishmaniosi visceral o kala-azar és la *Leishmània Donovanii*; es tracta d'una malaltia endèmica a diverses zones de l'Índia, Xina, Centre i Sudamèrica, Àfrica i països que circumden el Mediterrani.

Els vectors o portadors són les mosques del gènere *flebotomus*. A l'Índia no es coneixen reservoris no humans, però en altres regions s'ha observat la intervenció com agents portadors d'altres mamífers com cans, guineus i rosegadors salvatges.

La picada de l'insecte introdueix en l'hoste la *Leishmània Donovanii*. El període d'incubació varia entre 2-6 mesos i sol desenrotllar la malaltia en diversos períodes.

Primer període. -Comença amb febre que sol durar unes quantes setmanes; la febre presenta diverses remissions diàries que són seguides de pujades cada 24 hores.

A més del que acabam de dir, es produeix un augment moderat del volum del fetge i la melsa; apareix també anèmia, leucopènia (disminució del nombre de leucòcits a la sang). La febre sol desaparèixer al cap d'unes setmanes, però tots els altres símptomes van en augment.

Segon període. -Es tornen a repetir els episodis febrils i els espais apirètics es fan cada vegada més curts. L'esplenomegàlia (augment del volum de la melsa) s'accentua i va acompanyada de caquèxia (amagriments, astènia) i pèrdua de forces.

Tercer període. -Juntament amb l'enorme inflor de l'abdomen i el color de la pell, que sol ésser terrós brut (el nom kala-azar significa malaltia negra), es produeixen hemorràgies a les mucoses.

Durant tota la malaltia no solen faltar les alteracions del sensor i de l'aparell circulatori.

En cas que no es realitzi cap tipus de tractament, la mort es produeix normalment en un any i mig per caquèxia i complicacions (com la septicèmia).

El diagnòstic es realitza per la manifestació de la leishmaniosi en la melsa i medula òssia i per adenopaties.

LEISHMANIOSI CUTÀNIA O BOTÓ D'ORIENT

És una malaltia causada per la *Leishmània Tròpica*.

1. Leishmaniosi tròpica major → és una zoonosi rural dels rosegadors.

2. Leishmaniosi tròpica minor → paràsit dels cans i de l'home en el medi urbà.

3. Leishmaniosi tròpica acthiòpica → paràsit de rosegadors que rares vegades afecta l'home.

Es caracteritza perquè apareixen pàpules o petits tumors que tendeixen a ulcerar-se; es localitzen preferentment a la cara i extremitats; es van cicatritzant i es curen en 1-2 anys. A Espanya és més abundant que el kala-azar.

ALEXANDRE PIZÀ

SOLUCIONS ALS PASSATEMPS.

Solucions als mots encruats: Horitzontals: 1. Sa Novella. 2. apetit. lli. 3. genocidi. P. 4. agefo. obra. 5. cas. nereis. 6. IL. ragirt. 7. toca. actes. 8. asufer. APA. 9. 7. rifar-te'l. 10. aaaa. E. no.

Verticals: 1. sagacitat. 2. apegalós. a. 3. nenes. cura. 4. otof. ràfia. 5. Vicon. efa. 6. eti. Egara. 7. L. dòric. re. 8. llibertat. 9. al. riteper. 10. l'pas. saló.

El barber quedà una llarga estona camaobert i pensarós, els braços i la navalla enlaire. Després donà una mirada fixa a Don Cándid, empal·lidí lleugerament i tot s'acabà abaixant tristament el cap, la navalla i els braços.

NOTICIARI DE L'OBRA CULTURAL

Ja vos havíem comunicat en diverses ocasions que estàvem fent gestions per aconseguir un nou local social. Avui vos podem confirmar que disposam de nova seu, al carrer del Bisbe, precisament a la casa nativa del Bisbe Salvà.

Dia 13 d'octubre farem la inauguració del local i celebrarem l'Assemblea General de socis, coincidint com sempre amb el dia de Sa Fira. Serà a les 20'45 hores i hi quedau tots convidats.

L'ordre del dia serà el següent:

- .Relació d'activitats del curs 89-90.
- .Estat de comptes.
- .Projectes pel curs 90-91.
- .Precs i preguntes.

Després de l'assemblea hi haurà sopar de germanor i disfrutarem amb l'actuació de músics algaidins. A més hi haurà una rifa cultural: la Llibreria "Quart creixent" ens ha obsequiat amb una sèrie de llibres que rifarem entre els socis.

CITA A LA RIBA

PREMI "BERNAT VIDAL I TOMÀS" 1990

Presentació d'un llibre. El divendres dia 12 d'octubre, al local social, C. del Bisbe, 4, a les 21'15 presentarem el llibre de Miquel Oliver "Torres" "Cita a la riba".

La presentació estarà a càrrec de Damià Pons, campaneter i gran coneixedor de la nostra literatura. Promet esser una vetlada entranyable. Hi quedau tots convidats.

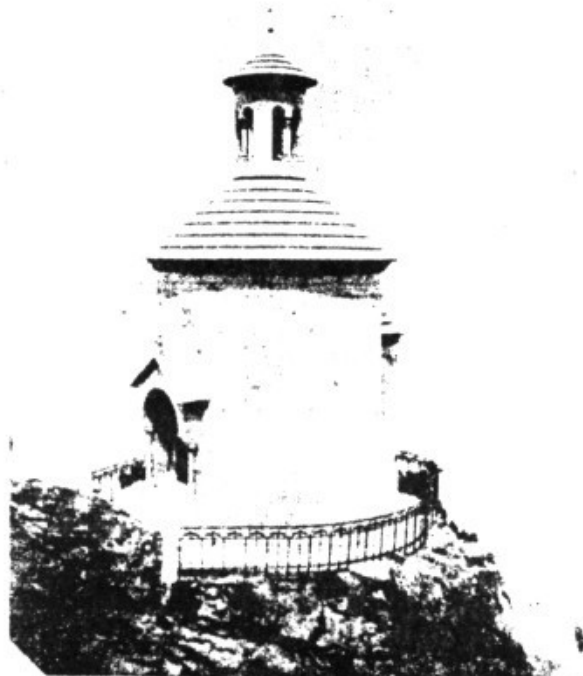
Excursió. Diumenge dia 21 farem una excursió a l'Ermita de Betlem. La sortida serà a les 9 de Sa Plaça. Apuntau-vos, abans de divendres dia 19, a Catalina Martorell (T. 66.52.61) o a Jerònia Cañellas (T. 66.52.49).

MIQUEL OLIVER BAUÇA

Grup d'excursionistes amb Na Foradada al fons. En aquesta excursió es visitaren un grapat dels miradors que l'Arxiduc féu construir en aquests indrets privilegiats. Un d'aquests miradors és el del Beat Ramon Llull, actualment mig esbucat degut a un llamp que hi va caure. Vos adjuntam reproducció del seu estat original en una fotografia antiga, feta en temps de l'Arxiduc.

NOTES D'ART

PINTURA MEDITERRÀNIA, 1880-1930. Sa Llotja, Ciutat.

Col·lecció de pintures del Banc Hispano-Americano que ara es mostra a Sa Llotja. Conjunt representatiu d'una època que assoleix dos moments importants dins la història de la pintura; per un costat, el final de segle amb els moviments pictòrics que impulsen els impressionistes francesos; per altre costat, el començament de segle amb l'enorme eclosió d'"ismes", una veritable explosió d'expressions lliures o liberadores, no tan llunyanes en el temps. Tot l'art desenvolupat entre l'espai de temps denominat "entre guerres"; accions i reaccions, passió i racionalització es mesclen i projecten definitivament l'art cap a dimensions desconegudes fins al moment.

Aquesta col·lecció no pot abraçar al detall tan enorme quantitat d'aconteixements, simplement mostra el gust personal de qui/quins hagin agrupat obres al llarg del temps, amb un cert criteri unificador (mediterrània, un espai, i 1880-1930, un temps). Com quasi sempre passa, el nom de l'exposició és un tant ambiciós i, a la pràctica, no es correspon amb la realitat que estan mostrant.

GLÒRIA MAS. Galeria Altair, Ciutat.

Escultures i gravats.

L'ús de materials trobats i tractats sàviament per aconseguir un estat de formes escultòriques personals, és tot un exercici que ha desenvolupat Glòria. Encara que revisant la història de l'art dels últims trenta anys ja trobam abundant informació al respecte, no deixa d'esser sempre sorprenent la interpretació que l'artista dona al fet d'ajuntar els materials (especialment ferro i fusta). Com una passa cap a un altre nivell menys referenciat, veim positiva aquesta col·lecció; una passa ben donada i que la situa a anys llum de la majoria d'obra que circula.

Els gravats són exquisits. Aquí veim un camí que s'inicia amb ella; molt ben entesos i realitzats. Assumeix un risc i supera la prova.

ELLIS JACOBSON. Galeria Urbe, Alcúdia.

Pintures.

Amb la facilitat de sempre, Ellis ens ofereix les seves obres. És molt bo i la facilitat la trobam en la resolució aparentment sense dificultat d'unes obres que, tot i estar en un llenguatge molt treballat, resulten sempre fresques.

MIQUEL BARCELÓ. Galeria Yvon Lambert, París.

Com sempre, ens arriben notícies molt contradictòries. N'hi ha per a tots els gusts. Nosaltres pensam que la dimensió temporal no es pot perdre de vista i en aquest sentit traçam un paral·lelisme, una projecció històrica, entre Giotto (1266?-1337) i Miquel. Rompre amb la tradició artística imperant al seu moment -italo-bizantina l'un i marasme expressionista abstracte l'altre-, entrant dins un clar procés innovador, uneix sèriament ambdues mentalitats. Hem escollit Giotto per una sèrie de coincidències i situacions que fan que sigui una realitat el paral·lelisme. En un proper escrit entrarem a desenvolupar aquesta tesi que se'ns afigura apassionant i en certa manera reveladora.

MOSTRA D'ART. Molí d'En Xina, Algaida.

Pintura, ceràmica, escultura.

Mostra col·lectiva d'onze artistes relacionats amb el Molí d'En Xina. La intenció és donar a conèixer l'obra d'aquells que, baldament la facin per a ells mateixos, s'avenen a mostrar-la a altra gent. És la maduració d'una alternativa a l'art professional que no es pot contemplar a galeries i institucions, essent les motivacions molt diferents. Mostra sincera i molt interessant.

TOMÀS FONT. Molí d'En Xina, Algaida.

Pintures.

Inauguració dia 5 d'octubre a les 20 hores.

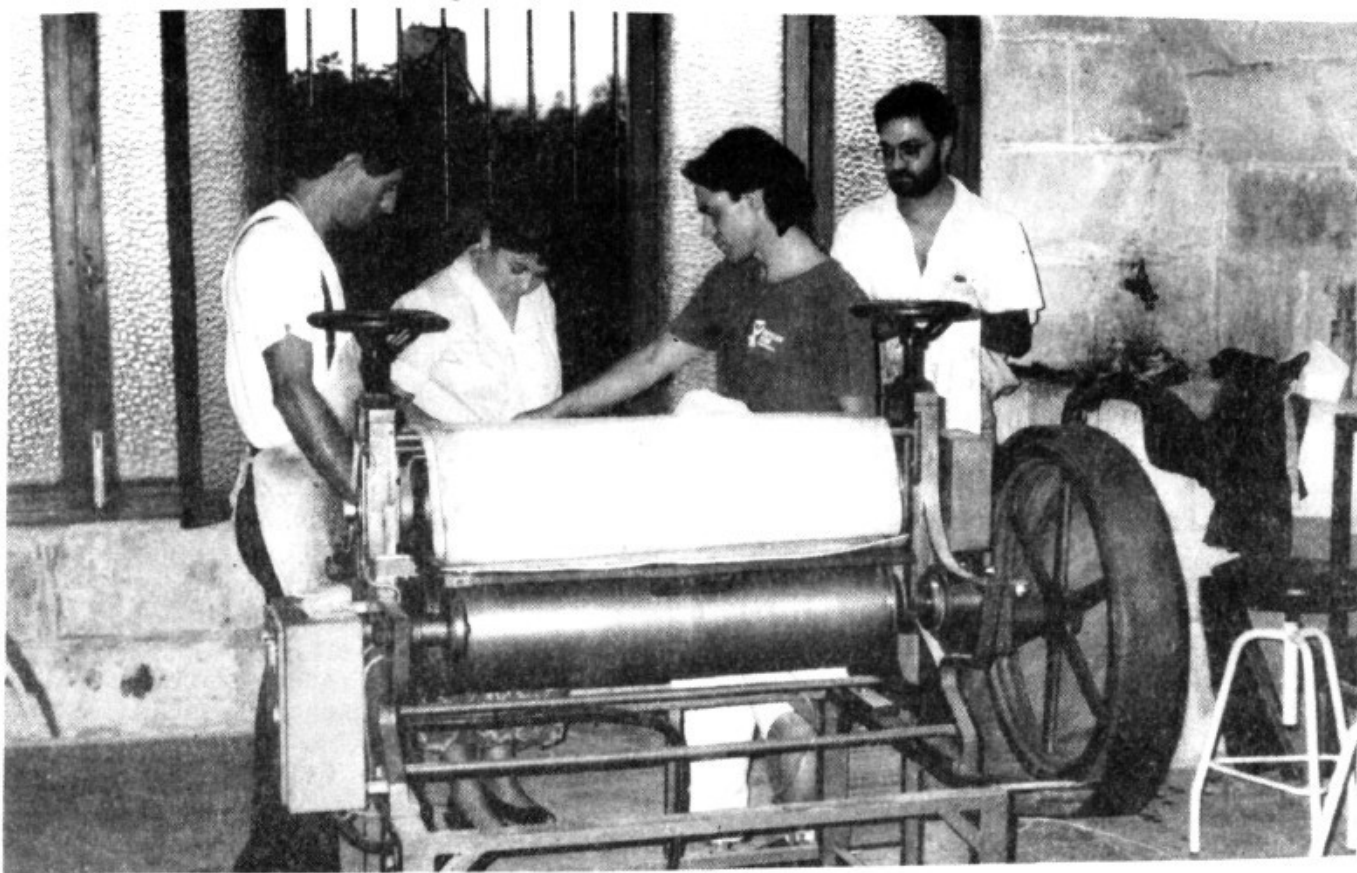
MOLÍ DEN XINA

Aquesta és la sala d'estampació de gravats del Molí d'En Xina. Aquí per tercer any consecutiu, per aquestes dades, es desenvolupa un curs de gravat en el qual enguany s'hi han treballat les modalitats de calcografia i de colla-graf, a càrrec de Marta Marugan i Ricard Martínez-Pinyol.

Ara bé, aquesta no és una activitat esporàdica, ans al contrari, és una activitat més de les que entorn del gravat es desenvolupen al Molí. Aquest curs passat ha funcionat d'una manera constant el taller de gravat i estampació on diferents artistes hi han realitzat les seves obres gràfiques per experimentar i aprendre, així com estampar obres per muntar exposicions.

Durant el mes de maig va tenir lloc un curs de gravat a càrrec de Borja de Pedro, gravador de gran experiència i professionalitat.

Enguany, cada dimarts, estarà obert el taller de gravat on els interessats hi podran anar a desenvolupar els coneixements adquirits als cursos, a experimentar i a realitzar tiratges curts.

ACTIVITATS DEL MOLÍ D'EN XINA

Del 5 al 27 d'octubre. Mostra d'art de Tomàs Font. Inauguració dia 5 d'octubre a les 20 hores.

Taller de gravat. D'octubre de 1990 a maig de 1991. Tots els dimarts de 10 a 13 o de 15'30 a 19'30.

Taller de fang (ceràmica i escultura). Octubre-novembre-desembre de 1990. Tots els divendres de 15'30 a 19.

Taller de dibuix. Octubre-novembre-desembre de 1990. Tots els divendres de 19 a 20'30.

NOTÍCIES D'ARXIU

GUARDES DEL PORTELL D'EN VAQUER

La vigilància de les costes es va fer necessària a Mallorca tot just acabada la conquesta a fi d'avisar del perill d'una incursió de moros; els documents que regulen aquesta vigilància són nombrosos i en ells es delimiten les competències i la forma de pagar els guardes. Més endavant, quan el perill de ràtzies de pirates va minvar, la missió dels guardians era d'evitar el contraban (els corresponia una part del que capturaven) i, sobretot, d'impedir el desembarcament il·legal de persones, especialment quan s'havien declarat epidèmies a llocs pròxims.

Sembla que Algaida s'havia d'alliberar d'aquesta tasca ja que no té costes marítimes. Ara bé, els pobles de l'interior havien de contribuir vigilant els punts que se'ls assenyalava i amb un determinat nombre de persones.

Concretament a finals del segle XVII i durant tot el XVIII Algaida va haver de pagar i mantenir guardes al Portell d'en Vaquer, a la Marina de Lluçmajor; a vegades se l'anomena Portell d'en Vaquer "de la Llapassa". La seva obligació era "que vigilen y procuren con el mayor cuidado que en ninguna parte se desembarquen ni introduzcan personas, contrabandos de tabaco ni otros géneros algunos, ni dejen embarcar personas ni mercaderías de este reino sin expresa licencia nuestra por escrito aunque lleven pasaporte, so pena de ser rigurosamente castigados". (Ordre del Capità General, 1734).

Aquesta era una feina que pagava l'Ajuntament, el qual nomenava les persones adequades procurant que fossin de propi poble. Vegeu si no unes quantes decisions que figuren als Llibres d'Actes del nostre Arxiu Municipal:

1681: "...que sempre que trobin guardes de la present vila que no puguin anar a llogar-ne d'altra vila".

1694: "...que sempre que hi hagi peons i cavalls del present terme qui vulla dites guardes no les puguin donar a persones de fora terme".

1715: "...són personas necessitades i han de menester lo que guanyen per passar les sues vides per fer dita guarda...".

1717: "...s'han de llogar dos homes de tota satisfacció, vegen Vs. Ms. com volen que los lloguem, que s'han de posar el ler. de maig".

Hi havia guardes a peu i a cavall; precisament tenim notícies d'un plet de l'Ajuntament amb el capità de Lluçmajor perquè aquest havia nomenat les guardes a cavall sense consultar amb l'Ajuntament d'Algaida. No podem entrar en detalls, però es tracta d'un litigi molt llarg sobre competències que va de 1672 a 1705 i que, segons sembla, va ser desfavorable per al nostre Ajuntament.

Durant aquest llarg període de més de cent anys, els jornals pràcticament no varien: es pagaven com a terme mig a 3 sous (entre 2 i 4) els guardes a peu i de 8 a 10 els que vigilaven a cavall. Normalment es pagaven dels ingressos que tenia l'Ajuntament amb el lloguer de les brostes i pastures de Punxuat.

A més d'aquestes guàrdies a la Marina de Lluçmajor, n'hi havia d'extraordinàries quan arribaven notícies d'epidèmies de pesta; en aquests casos Algaida estava obligada a enviar-ne a Calvià. Vegem-ne uns exemples:

1722: es pagaren a quatre persones del poble 365 lliures ja que "tenia obligació la present vila de fer en la vila de Calvià per la precaució del contagi... açò és 16 mesos que pagaren a raó de 20 lliures cada mes i tres mesos a raó de 15 lliures cada mes i tots los denou mesos caiguts...".

1752: "...a Gm. Oliver "Basseta", 1 lliura 16 sous i són per haver

aportat el manteniment i les armes amb dos matxos a cinc homes que anaren a Calvià per fer la guàrdia qui fonc manat a dits Regidors d'ordre de la Rl. Auda."

1770: es posaren a Calvià deu guardes a raó de 3 ll. 16 s. per home cada mes; a Algaida li va correspondre un home i tres quarts, és a dir, 6 ll. 13 s.

També sabem d'una vigilància que hi va haver al Puig de Randa: dia 2 de juny de 1637 el clavari va pagar 29 lliures a Rafel i Mateu Thomàs "per ocasió de les guardes han fetes fins lo dia d'avui en el Puig de Randa". Sembla, però, que varen ser ocasionals i no ens informen de quina era la seva missió estricta.

PERE MULET

NOTA: Aquest treball és el primer dels tres que s'han de publicar per optar al Conveni de Normalització Lingüística signat entre l'Associació de Premsa Forana de Mallorca i la Conselleria de Cultura, Educació i Esports de la Comunitat Autònoma.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Miquel Sastre Amengual. Va morir dia 11 d'agost a l'edat de 66 anys.

Jerònia Pou Puigserver. Ens va deixar dia 29 d'agost als 71 anys.

Sor Magdalena Mulet Pujol. Morí a Campanet dia 7 de setembre als 58 anys d'edat.

Joan Roig Oliver. Morí dia 16 d'agost als 72 anys.

Montserrat Roig Gomila. Va morir dia 23 de setembre i tenia 74 anys.

NAIXEMENTS

Maria Fiol Munar, filla d'Antoni i Margalida. Va néixer dia 10 de setembre.

Patrícia-Catalina Oliver Ramírez, filla de Josep i Maria Goretti. Va néixer dia 22 de setembre.

ES CARRER BEN NET

-Quin desastre, Déu meu!

-I ara? Què et passa?

-Que no és s'Ajuntament que dóna es permisos? Idò s'hi hauria de mirar un poc més.

-Ja hi tornam a ser...

-Però, i que no heu vist Cal Cavaller del Sant Sepulcre?

-Ca qui?

-Can Contestí. És un exemple de com s'ha de destrossar una façana. Aviat no en quedarà cap a Algaida si s'Ajuntament ho permet.

-S'Ajuntament no en té cap cupa.

-Com que no en té cap cupa! La té tota si aprova aquests projectes.

-Bé, i a tu què t'importa? Cadascú a ca-seva fa lo que vol.

-I així anam. No, i si només fos que aproven projectes com aquest, encara; però és que, a damunt, no s'entenen es des mateix grup, donen ses subvencions sense seguir un criteri, fan un plenari per aprovar es pressupost d'unes festes i ja tenen es programes impresos, encara mos tenen sense clavegueram...

-Que ja has vist es rector nou?

-Sí, canviau de tema ara. Sí que l'he vist. No, i hi està ben magre! Ja li han fet acudits i tot. En vaig sentir un s'altre dia que deia que el Bisbe ha enviat una circular que no s'utilitzin es ventiladors de l'església.

-I això?

-Perquè amb s'aire que fan perilla que el se'n duguin.

-Quin poc respecte.

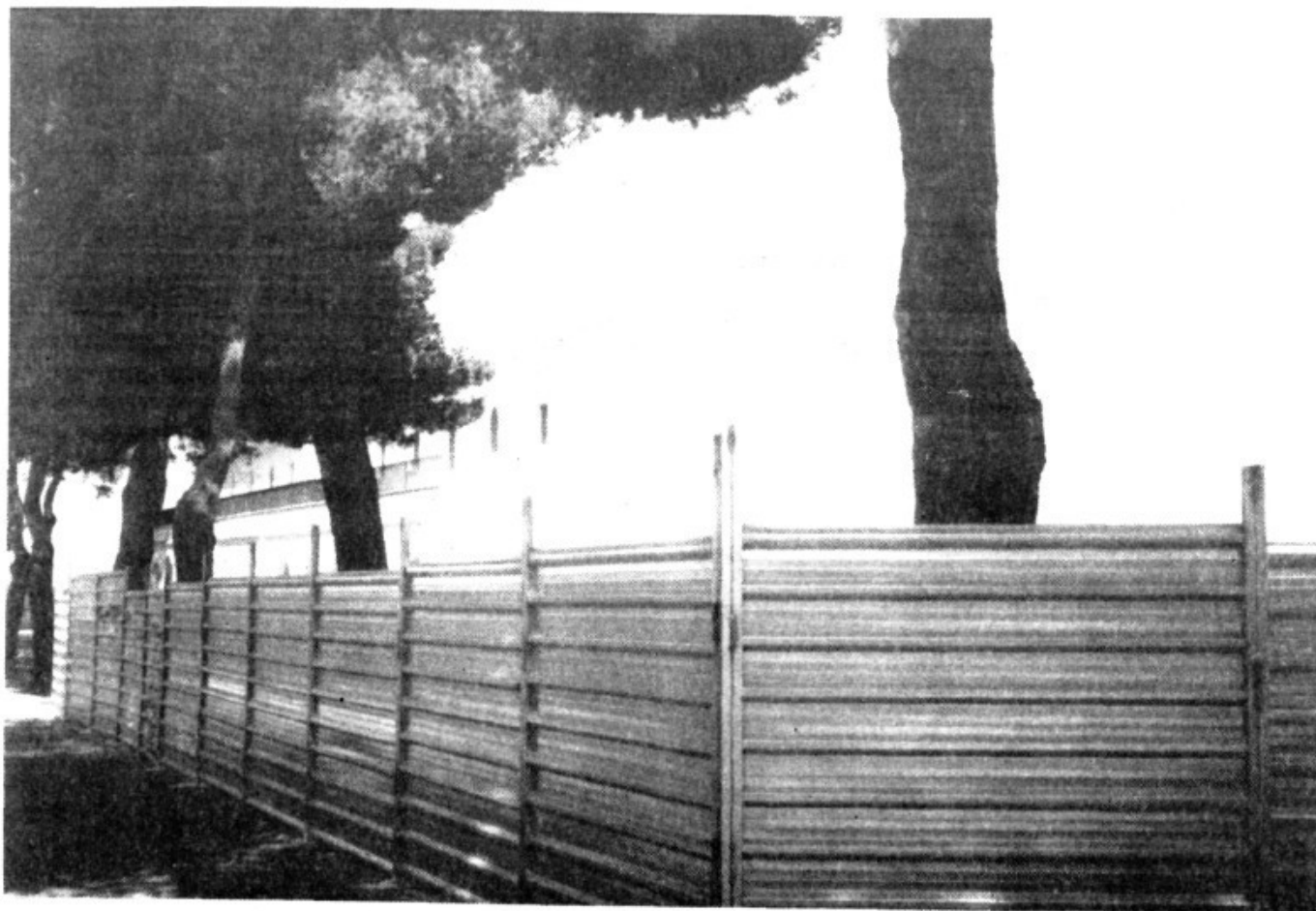
-Idò és ben graciós; no teniu gens de sentit de s'humor.

Crec que aquest home farà una bona feina. De fet ja ha començat a integrar-se, a conèixer sa gent. És sa casta de rector que havíem de menester, amb idees modernes i actiu.

-No ho sé, no ho sé...

-Bé, me'n vaig que aviat sortiran els al.lots d'escola. Adéu.

-"Diós".

-Bon dia.

-Uep!

-On va aquesta, tan remolesta?

-I jo què sé. A Ses Escoles.

-Tu que ho saps tot, què passa per Ses Escoles que hi ha al.lots que se'n van a estudiar a Palma?

-No ho sé ni ho vui sebre. Vols que te'n digui una altra? M'han dit que ara faran ses classes en català.

-Mira, això me pareix bé. M'han explicat que és molt millor. A moltes d'escoles ja ho fan i va molt bé.

-Lo que mos faltava, en català! Quina mania, amb lo "guapo" que és es castellà. "Dos gardenias para ti...", allò eren cançons!

-Diuen que ja han començat ses obres per fer ses aules des més petits.

-Te dic que si han de durar tant com ses des "teatro", ets al.lots ja seran grans.

-Mirau! Ara no tenim ni Residència ni "teatro". Tanta sort que hi ha un grup que vol fer comèdies. Crec que en faran una per Sa Fira.

-Te'n recordes de quan hi havia s'Acció Catòlica? Quins temps...

-Que anares a sopar a s'Ajuntament diumenge?

-A s'Ajuntament? I ara què dius? O ja hi ha eleccions?

-No, Sa Titoieta que feia un sopar-concurs.

-No estic per concursos ni per sopars. No som com segons qui que sempre va de sopars...

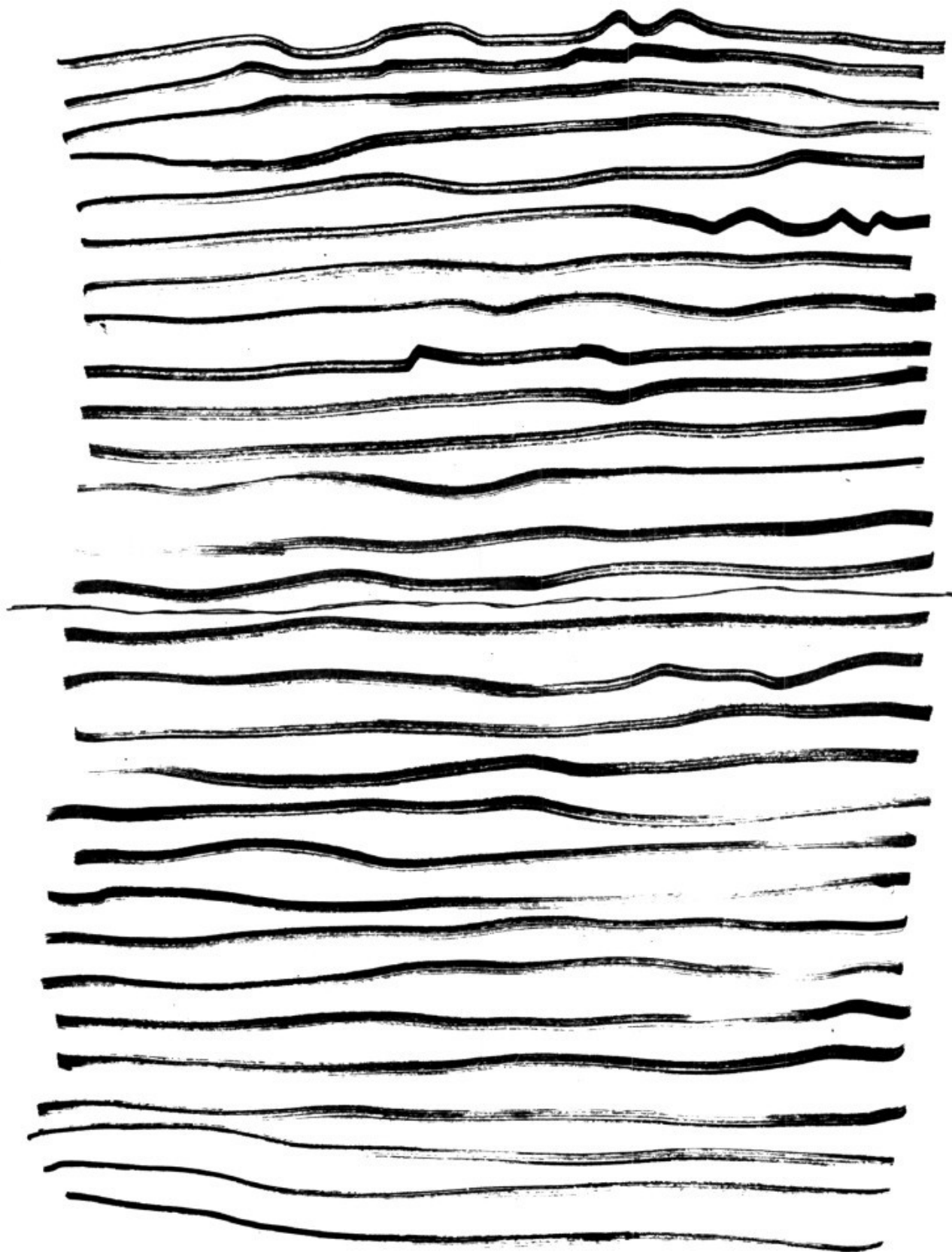
-Me'n vaig, avui treim es vi i hi ha molt de trui per ca-nostra.

-I que vos haurà sortit bo?

-Ja ho veurem. Adéu.

-Jo lo que no puc sofrir són aquests que se creuen tan entesos i que són ets únics que el fan bo. Mal els sortís agre! "Diós".

DIBUIX DEL SILENCI.

*collecció "TEMPS"

VA
xc

Julipia

REVISTA DEL COR, LA MELSA I EL FETGE.

Any 2. Número:

165

La Casa de les Elèctriques.

Massatges i Enrampades.

Magdalena Electrò. Espurnes de plaer d'alta tensió.

Magdalena Wat. Mirades electritzants a 220 v.

Magdalena Interruptor. M'apag i m'encenc en un no-res.

Magdalena 125 v. Preus especials pels jubilats.

La Casa de les Elèctriques.

Massatges i Enrampades.

Relax Posicions.

Relax de tota manera.

Magdalena Positura. De dreta.

Magdalena Supino. D'assaguda.

Magdalena Prono. D'acotada.

Magdalena Horeta. D'ajaguda.

Relax Posicions.

Relax de tota manera.

Massatges La vinga.

(Rebaixes de Tardor).

Magdalena Cup. Em podràs pitjar tot el raïm fins que vessis.

Magdalena Portadora. No port la Sida.

Magdalena Vi Sufrit. Sado-maso.

Magdalena Premsa. Et trauré fins a la darrera gota del teu vi blanc.

Magdalena La Vinga.

(Rebaixes de Tardor)

Jove en atur. Bona presència.
Simpàtic. S'ofereix per ventilador. Pocs problemes, jo pos les aspes.
Tf: 4567345768.

Fadrí ben plantat mantindria relacions no serioses. Finalitat deshonest. Abtenir-se romàntiques.

Pervertidora de menors llogaria teta en bon estat. Demaneu per Damiana.

Tf: 123456789123456789123456789.

ATENCIO!!! Ben aviat amb tot voltros **May-té Fred.** Per encanlentar les teves nits d'hivern.

Baticor de Tardor.

Una Tardor d'or a les cròniques
amigues de Jutipiri.

Inagurat el Congrés Internacional de Dones Emblanquinadores del mes d'Octubre sota el lema: *La crisi del golf Pèrsic i la repercussió a les emblanquinadores*. La seva presidenta, na **Magdalena Poal i Calç** dirigí unes fortes paraules als assistents en el discurs d'obertura: "A vatua el món, amb sa crisi des golf. Ja m'ho diu es meu gendre que tot pujarà. I jo, sabeu què vos dic? Què tant me fa! Es dia que sa benzina hagi pujat tant com jo banquetes, ja en parlarem". I després demanà on queia la finca de Pèrsic, a veure si era una possessió i que ella mai no hi havia estat i que a veure si tendrien aigua per regar la gespa del camp de golf.

Coincidint amb la Tardor i amb l'arribada de la temporada alta de les matances, el **Gremi de Matadors de Mallorca (GMM)**, presentà la passada setmana el telèfon d'informació de les matances, a través del qual s'informarà dels matadors disponibles i dels seus horaris. L'atendrà una carnissera especialitzada que en tot moment vos podrà aclarir qualsevol dubte referit a les matances (com trempar la sobrassada, com cusir els camaiots, etc). La campanya es veurà reforçada amb l'edició d'un tríptic explicatiu dissenyat per Mariscal que podreu trobar a tots els estancs i oficines de Correus. El telèfon, que és gratuït és el (900) Mil 1.

EL JUTIJOC.

El passat mes vos proposàvem un joc: el Jutijoc, que consistia en un questionari de 10 preguntes a fi de confeccionar un retrat robot dels nostres lectors. Aquí teniu a continuació el resum de les respostes que ens varen arribar. Podeu jutjar per vosaltres mateixos.

1. Quina pel·lícula de cinema t'hagués agradat interpretar?

Més votades: "Lo que el viento se llevó" i "9 semanas y media".

Altres: "Garganta profunda", "Sor Citroén", "Sor ye-ye", "La noche de los muertos vivientes".

Comentari: La gent més jove prefereix interpretar "9 setmanas y media", mentre que la gent de la segona edat es decanta pels papers de Cargalle i Vivianleit. S'observen unes tendències massoquistes i un hàbit religiós influenciat per l'Espanya dels Planes de Desarrollo dels anys 60.

2. Quin és el programa de televisió que t'excita més?

Més votats: "Ay qué calor!", "Un dia és un dia", Telenotícies vespre (TV3).

Altres: "Testimonio", Carta d'ajustament, "Los mundos de Yupi", "Cristal".

Comentari: Sorpren els redactors de Jutipiri que els programes més votats tenguin un alt component eròtic explícit. No sou gaire originals! Per altra banda al Telenotícies vespre no hi trobam el component eròtic explícit, ara bé, està carregat de l'eròtica del poder.

3. Digues el nom del torero més "empaquetat".
Més votat: Espartaco.
Altres: El Litri, El Soro, Paquirri, Palomo Linares, Curro Romero, Antonio Bienvenida, Roberto Domínguez, Brut! jo no mir això, "No me fijo con los paquetes".
Comentari: No en podem fer, de comentari, perquè no sabem qui és n'Espartaco.

4. Amb quina música declararies el teu amor a un(a) casat (da)?
Més votada: "Devórame otra vez" Lalo Rodríguez.
Altres: Novena simfonia de Beethoven, "Están clavadas dos cruces", "Shake baby shake (Whole Lotta Shakin' Goin' On)", Lambada.
Comentari: Això demostra que és a l'estiu quan es declaren més als casats (ades). "Devórame" és una canço de l'estiu, igual que la Lambada.

5. Qui t'agradaria que et fes un massatge?
 - Gunilla von Bismark. 0%.
 - Monserrat Caballé. 21'42%.
 - Gracita Morales. 21'42%.
 - Jaime de Mora y Aragón. 28'57%.
 - Lauren Postigo. 21'42%.
 - Joaquín Arozamena. 7'14%.

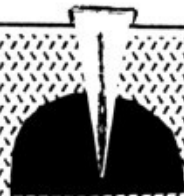
6. Ara una de difícil: el nom del polític més honest.
Més votat: Cap.
Altres: Sadam Hussein, Julio Anguita, Santiago Carrillo, Antonio Guerra, Felipe González, Antonio Primo de Rivera.
Comentari: La majoria dels nostres enquestat opinen que no hi ha polítics honests.

7. Un llibre que no t'hagi agradat ni t'hagi desagradat.
Més votat: No n'hi ha cap.
Altres: "La Bíblia", "Caperucita Roja", "Señas de identidad", "Señor dios, soy Ana", "El informe Hite", "León el Africano", "El peso de la paja", "Las Moradas", "Queda la noche", "Heidy", "Cómo hacer el amor a un hombre", "Estudi en lila", "Filosofia COU".
Comentari: En català es llegeix poc.

8. La revista del cor amb més fotografies.
Més votada: Hola.
Altres: Corín Teliado, Play boy, Fotogramas, El caso.
Comentari: Vos heu passat! No heu anomenat Jutipiri.

9. La marca de rellotges de paret que més vos estimau.
Més votada: No n'hi ha cap de més votada.
Altres: Cu cu suizo, Tic tac, El péndulo, Dong dong dong, Carrilón Balear.
Comentari: Està demostrat que la gent es regeix pels senyals horaris de la ràdio i pels rellotges de la televisió.

10. Marca de tabac o de preservatiu preferida.
Més votada: Winston.
Altres: Fortuna, Marlboro, Celtes curts, Durex, Control, N.I (Ni contamina ni insemina), Piper.
Comentari: Si seguís fumant d'aquesta manera, acabareu malament. Jutipiri vos recomana que useu més sovint els preservatius.

UNIVERS DE L'ENQUESTA.
 Empresa: Demanaho B S.A.
 Enquestats: Homes i Dones de 18 a 36 anys.
 Lloc: Algaida (Pina i Randa), Palma i París.
 Oficis: Oficinistes rabioses, rockes amb tupé, mestres i manobres, matancers i emblanquinadores.
 1 Capellà.

jutipiri

Secció fictícia d'ES SAIG

Dirigeix: Carles Sol.
 Cap de redacció: Albert Siqués.
 Redacció:
 Magdalena Corason.
 Benet Alegre.
 Gabinet Mèdic de Xafardejos.
 Magdalena Miraquefaig.
 Disseny i Maquetació:
 Cap Nom Informàtica.
 Edita: La Genyota Edicions.
 Imprimeix: Imp. Sa Carussa.

PINA

Enguany, com ja ve essent costum i tradició (que Déu ens la conservi molts d'anys) hem tornat a celebrar la festa dels nostres Sants Metges patrons, Sant Cosme i Sant Damià, i s'ha de dir que encara que irremeiablement foren un dia entre setmana (dimecres) això no va impedir que la gent hi assistís en massa: dins l'església no hi havia lloc ni per a un cap d'agulla; tot Pina s'hi va concentrar; tampoc faltaren els padrins i padrinetes (amb una edat que havia de passar dels vuitanta, condició que varen complir 32 persones), ni tampoc autoritats començant per l'excel·lentíssim President de la nostra Comunitat Autònoma D. Gabriel Cañellas, el qual va dir coses com que "un gran poble es mideix pel respecte que sap guardar en tot moment als seus majors", i acabant pel Batle d'Algaida D. Esteve Vanrell i el seu tinent D. Joan Arbona.

Hi hagué missa concelebrada, aquesta vegada solament per dotze capellans, alguns molt coneguts nostres i altres no tant, com el que va presidir l'ofici, mossèn Bartomeu Tauler (rector de Porreres) o com el P. Sebastià Rosselló (TOR), que fou el predicador o glosador i l'encarregat de posar, diria jo, la nota colorista i musical a una cerimònia tan solemne com aquesta (encara que cantadors i balladores ho posassin tot de la seva part).

Seguidament passam a reproduir l'homilia predicada o glosada pel ja esmentat P. Sebastià Rosselló que fou molt ben rebuda per part de tothom.

SANT COSME I SANT DAMIÀ

*Deixau-me que ma veu canti
les glòries dels Patrons.
Germans, que no vos espanti
sienguany ho fas amb cançons.*

*Eren de casa noble
Sant Cosme i Sant Damià,
Sants Patrons del nostre poble
que avui volem venerar.*

*Sa mare era Teodora
i és una santa entre els grecs,
estima Déu i l'adora
perquè escoltava els seus prec.*

*Sant Gregori de Tours deia
que eren dos germans bessons.
Sa mare amb tres més somreia
i era viuda amb cinc fillons.*

*Ells anaven avançant
en les virtuts cristianes,
també els dos van progressant
en ciències profanes.*

*Atrets pel zel de la fe
aprengueren medicina.
Tots dos volien esser
metges de nova doctrina.*

*Començaven tota cura
fent devota oració
fugia la calentura
quan pregaven el Senyor.*

*Ells predicaven curant,
tractant una malaltia,
com anava millorant
el malalt es convertia.*

*Cegos, coixos i baldats
venien de tot arreu.
Tots eren pels Sants curats
amb la senyal de la creu.*

*Aquestes curacions
els donaren molta fama.
Ben prest persecucions
contra ells l'emperador trama.*

*Diuen Cosme i Damià
que exercir la medicina
i curar no fent pagar
no és obra nostra, és divina.*

*No és per la nostra ciència
que curam, com haureu vist,
és per virtut i potència
del gran Senyor Jesucrist.*

*Lisia quedà sorprès
de l'informatiu que daven.
Bé s'enterà que tot és
obra del Déu que invocaven.*

*Lisia intentà convèncer
que reneguin els germans
del ver Déu que és sa defensa,
el ver Déu dels cristians.*

Diuen: cap turment fa por,
tampoc volem cap proposta,
a Déu li hem donat el cor,
no esperis altra resposta.

Comencen els sofriments:
la mar, el foc no són obstacle.
Déu els salva dels turments,
Déu els lliura per miracle.

Tirats al fons de la mar
sortiren a la vorera
tots dos vius per demostrar
que un miracle de Déu era.

La gran focatera encesa
on tiraren els germans
de cop par tingués peresa,
los respectà bons i sans.

Ni pedres, ni fletxes, res
pugué llevar-los la vida,
el seu amor a Déu és
vertader, viu, gran, sens mida.

No ens espanta la ferida
que ens facis per dar-nos mort,
Déu, que és Senyor de la vida,
serà Ell el nostre suport.

Déu acceptà el seu martiri,
als dos tallaren el cap.
Morir per Crist és deliri,
l'amic que mor per l'Amat.

PER MEDITAR I REFLEXIONAR

Ja nos ho diu el Concili
que als Sants ens hem d'acostar
per demanar-los auxili
i ses virtuts imitar.

Sants Metges, dau-nos fe,
més amor i també esperança
perquè vostra volem ser
viva imatge amb més semblança.

Aprenquem la paciència,
l'esperit d'oració,
l'humilitat, penitència,
de vosaltres el perdó.

Acostau-nos cap a Déu
mentre passa nostra vida;
feis-nos sentir l'amor seu,
que anar al cel ens convida.

PREGÀRIES I BENEDICCIONS

Patrons nostres, beneiu
primer de tota la llista
tot Pina que aquí teniu
avui a la vostra vista.

Dau-los salut, pau i bé
al senyor Bisbe i Rector,
als capellans i també
al qui és Batle i Regidor

Feliç si un al dia viu
no deixant carreres velles,
Patrons Metges beneiu-
nos Don Gabriel Cañellas.

Un taronger fa taronges
i Voltros amb vostres mans
beneiu-nos Ca Ses Monges,
els cantadors i escolans.

Un aucell amb ales vola,
se fa amunt, alluny i endins.
Demanem tots per l'escola,
pel mestre i per tots els nins.

Dau-los l'empenta... i, sus!
a la joventut dormida,
que corri cap a Jesús:
Camí, Veritat i Vida.

Als Sant Metges los suplic
i ho fas de bona gana,
beneiu un i altre pic
tota l'Orde Franciscana.

Avui que vos festejam,
us diu aquest Franciscà:
"Donau pa als qui tenen fam
i fam als qui tenen pa".

Tot favor ve d'allà dalt,
d'això n'estic ben segur.
Donau salut al malalt
i feina al qui està en l'atur.

Beneiu tot Son Barrera,
Son Ribes, també Son Gat;
Beneiu sa carretera,
el poble acaramullat.

Beneiu-nos de bell nou
Son Perot, la seva cova
de Lourdes, també Son Bou,
Sa Font que a tots ens renova.

Beneiu-nos plenament
tot Pina fora biaixos:
els Alts, Son Moll, Es Torrent,
Can Reió, també els Baixos.

Beneiu patrons, manobres,
menestrals, amos també,
missatges i mestres d'obres
que prou ho han menester.

Beneiu els camps i els horts,
muntanyes, turons i el pla.
Feis que estiguem bons i forts,
que no ens manqui el "Nostre Pa".

En el Golf Pèrsic hi ha guerra
i és vostre poble donau-
li a ell, i a tota la terra
benestar, salut i pau.

AFEGITÓ

Diuen que deien de Pina,
perquè el poble era molt pobre,
el qui hi va i no hi du, no hi dina.
Ara veniu. Ja los sobra.

Si qualcú de Pina diu:
sols té ordi, blat i faves...
que diguin: Tresor teniu!
Vostres són Ses Monges Blaves.

Ram de dues flors boscanes
són els Germans Fundadors
de les Monges Franciscanes
i de Pina moradors.

ACABATALL I ACLARIMENT

No pretenc de glosador,
tampoc som un capellà,
m'han fet el predicador
i som frare franciscà.

Perdonau aquest llenguatge
teixit en forma de glosa.
Sants Metges, és l'homenatge
que avui l'amor meu exposa.

Un servidor, si és feel
en complir, sent alegria.
Que nos vegem en el cel
tots reunits. Així sia.

A la sortida, amb les taules ben parades, hi hagué bon tiberi per tothom, música mallorquina a càrrec del grup "Flor d'ametler" de Lluçmajor i, per acabar, el detallat commemoratiu pels més convidats de tots com a record d'aquest dia tan assenyalat.

No voldriem acabar tampoc sense esmentar totes les persones que es varen guanyar un lloc d'honor en aquest homenatge tan singular, emotiu i noble. Foren els següents:

Maria Aloy Llach, "Pujaló"
Damià Amengual Amorós, "Can Tano"
Antoni Andreu Andreu, "Molí d'aigo"
Josep Andreu Andreu, "Molí d'aigo"
FRancesc Ballester Oliver, "Conte"
Joan Bibiloni Amengual, "Corró"
Maria Ferrer Juan, "Ibicenca"
Antoni Fontirroig Bibiloni, "Gaspar"
Catalina Martorell Ballester, "Son Barrera"
Maciana Juan Cantallops, "Molí d'aigo"
Catalina Jaume Ramis, "Botiga Nova"
Maria Lliteras Ballester, "Can Tano"
Josep Munar Oliver, "Pep Pau"
Apol·lònia Munar Ramis, "Can Tibo"
Cosme Pericàs Servera, "Barreter"
Margalida Ramis Ballester, "Ravull"
Catalina Ramis Oliver, "Nyam"
Felip Ramis Trobat, "Borràs"
Jaume Ramis Trobat, "Matxo"
Gabriel Salom Oliver, "Son Corró"
Margalida Sureda Coll, "Dona Toni Gaspar"
Francisca Sureda Servera, "Mare Miquel Bovet"
Felip Vallespir Miralles, "Cunyat Can Foc"
Antònia Vich Mulet, "Reona"
Antoni Vidal Jaume, "Foc"

Cosme Ramis Ballester, "Contè"
Catalina Ribot Cànaves, "Can Menut"
Felip Oliver Oliver, "Bou"
Magdalena Alzamora Florit, "Rafel"
Felip Andreu Coll, "Garrover"
Sebastiana Macianas Munar, "Pola"
Margalida Oliver Mulet, "Can Verd"

La festa no acabà aquí, ja que l'horabaixa hi hagué jocs pels nins i ja al vespre, "magne concert" coactuant la Banda Municipal d'Algaida en primer lloc, deixant la cloenda per a la coral, també algaidina, "Orfeó Castelltix".

Afegir només que trobarem a faltar, potser, el foquet que altres anys s'en-cenia per torrar-hi qualche llangonisseta o botifarronet i que ens obligà als qui en tengueren talent a posar-hi ells tots els medis per no quedar-se sense.

Una petita ressenya: el CIM ha repartit per la majoria dels nostres carrers 9 o 10 grossos contenidors pels fems. Esperem que el seu ús sigui bo i les seves molèsties mínimes.

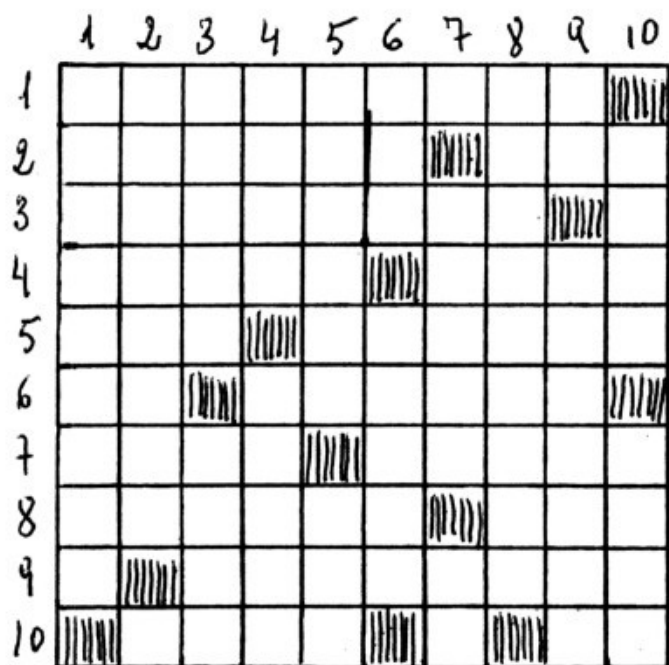
GUILLEM ANDREU

FOTO ANTIGA

Han passat molts d'anys per damunt aquesta foto i no és d'estranyar que estigui un poc deteriorada. A veure si identifiquem les que formen el grup. Només vos direm, per ajudar-vos una mica, que n'hi ha de Sa Serra, de Can Pau, de Can Bondia,...

PASSATEMPS

Horitzontals: 1. Topònim d'Algaida. 2. Ganes de menjar. Planta tèxtil. 3. Extermini d'un poble. Fòsfor. 4. Asfíxia (al revés). Treball, feina. 5. Esdeveniment, succés. Gènere d'anel·lids. 6. Xifres romanes. Demorar, tardar (al revés). 7. Palpa, grapeja. Relacions, certificats. 8. Declina, menysprea (al revés). Associació de Pares d'Alumnes. 9. Triti. Sortejar-te'1. 10. Vocal repetida. Punt cardinal. Lletra grega.

Verticals: 1. Astúcia, habilitat. 2. Enganxós, viscós. Primera vocal. 3. Noies, nines. Compte, esment. 4. Retrat, fotografia (al revés). Arbre de la família de les palmes. 5. Malnom d'Algaida (femení). Nom de consonant. 6. Acetilè. Nom antic de Terrassa. 7. Cinquanta. Estil de l'arquitectura grega. Nota musical. 8. Autonomia, emancipació. 9. Contracció. Iterar, reiterar (al revés). 10. Arbre de la família de les pinnàcies de llenya apreciada (al revés). Sala, habitació.

Les solucions als mots encreuats les trobareu a la pàgina 9.

FOICATLUXE
CAAJUNEMUT
OICLORAATE
NBRNEIILOM
TLAACAEDS
EOLRIBEGII
NPXTUTURJM
TAERDIDAEI
ALEGRIAMGT
CSOLATDEEP
IMAJOVENNO
OICOMETTUT

Sopa de lletres

Mirau de localitzar deu sinònims de "goig". Amb les lletres que vos sobran podreu llegir uns versos de Joan Alcover.

Solució a la passada sopa de lletres: Una vegada eliminats els deu noms d'ornaments o peces de vestir emprats pels capellans, podeu llegir: "Creiem el que ens convé creure. Ningú no es mama el dit, en aquesta vall de llàgrimes". (Joan Fuster).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
A																				
B																				
C																				
D																				
E	N																			
F																				
G										E										
H		E			E															
I								A			A									2
J			N																A	
K																				

J16	F13	E13	H10	aniden												lejia												
J2	C10	B15	F20	D1	I10	H7	A14	K14	E5	matadero						D16	G14	E6	I9	F14	G18	H3						
H15	B4	A5	D14	K6	H19	B9	A1	G1	crusen						J11	I2	D9	poste										
G17	D20	K8	F12	D7	J13	I4	F19	K12	desfile						B10	J14	I12	I1	B13	valla								
D18	A4	H6	G4	K13	E19	E8	K2	abraç						E11	J6	A9	B12	C5	J7	I18	jamons							
G11	C11	A2	B6	J20	C3	I17	A19	enfermedat						G3	F17	B17	A7	K11	F10	cuarto								
K10	A12	E10	H17	K4	F3	busson						C8	C14	G12	B3	I13	H1	G15	B16	hombro								
C2	C13	B20	H20	J4	E17	I16	G7	robo						C20	H16	H8	I7	A8	I15	G13	bombilla							
J17	J18	D2	A18	D3	F15	G8	J10	adelantada						E16	A15	G6	D15	dato										
A6	B8	H4	H13	F9	B11	E12	concejat						F2	I6	E18	H9	C18	enanes										
B1	K1	F1	J1	làmpara												K7	C17	G16	I19	A13	C12	F8	camilla					
D17	B2	D4	K15	A11	A17	C16	E14	colilles						I3	E9	bueno!												
G20	E2	B19	B5	E3	alquila												J9	D10	C7	jefe								
H11	C1	F7	F5	E4	C9	F6	O5	plaços						D13	D12	G5	B18	Ana										
																						urtemon						

VÍCTOR

Aquest joc, a part de ser un entreteniment, ens pot servir per millorar el coneixement de la nostra llengua. Observareu que les definicions estan formulades amb un barbarisme, que cal evitar; si trobau la forma correcta i traslladau les lletres a la casella corresponent, podreu llegir un fragment de l'obra de Josep Pla "El carrer estret".

La solució la trobareu a la pàgina 9.

ESPORTS

FUTBOL

Pel que fa a l'equip que representa el nostre poble, el C.E.Algaida, la lliga 90-91 ja va començar el passat mes de setembre. Recordem que enguany juga la competició dins Segona Regional.

Els primers resultats oficials de l'any han estat aquests:

Montaura-Algaida 1-0

Algaida-Bunyola 3-0

Cide-Algaida 1-0

Si hem de valorar els resultats, podem dir que no són tan positius com esperaven els aficionats mes optimistes; ara bé, la lliga només acaba de començar i creim que amb la plantilla actual l'Algaida ha d'acabar ocupant una de les primeres posicions de la classificació.

La composició de la plantilla de Regional és la següent:

Rafael, Matas, Vargas, Pedro, Ros, Blanco, Biri, Oliver, J.J. Oliver, Del Campo, Perelló, Bauzà, Servera, Angel, Fullana, Sitjar, Polo, Simonet i Jaume.

L'entrenador és n'Arnau Pou.

Passant als equips inferiors, aquest mes d'octubre comencen els tres equips inscrits a les diferents categories que són:

L'equip de juvenils a 3ª regional, que té com a responsable en Joan Trobat.

Els infants és l'altre equip inscrit a la federació, entrenats per Joan Cañellas.

També com els anys passats, però depenent del Consell Insular, tenim l'equip dels que comencen, els benjamins, dirigits per Toni Mudoy.

Esperam, com sempre, que tots facin un bon paper, però també, com sempre hem dit, lo important és participar, jugar, fer esport, fer amistats i companys.

També dins el capítol de futbol direm que els veterans començaren a jugar la seva lliga amb aquests resultats:

A.Levante-P.Ferrer 3-2

Baier-A.Levante 0-0

A l'altre grup, els resultats del Can Bessó són:

Zarza-Can Bessó 6-1

Can Bessó-Maganova 1-3

Can Bessó-La Real 0-4

ESCACS

L'entusiaste grup que compon el Club d'Escacs d'Algaida ha començat de bell nou la participació en la lliga de segona categoria.

Després de dues jornades, aquests són els resultats:

Tropic B-Algaida 2-2

Algaida-Maria 0-4

Les partides es juguen al local de la joventut dissabtes alterns a partir de les cinc de l'hora-baixa.

Enguany l'equip d'escaquistes està format per:

Toni Ripoll

Jaume Juan

Pere Oliver

Miquel Oliver

Joan Vanrell

Xesc Oliver

Santiago Pascual
Tomeu Ripoll

El club d'escacs també organitza un torneig a nivell local, que es juga al local del PSOE, a Sa Plaça. Com que s'han avançat les dades de començament de la lliga, s'ha fet necessari modificar el calendari d'aquest torneig. La participació en les diverses categories és de 14 jugadors, la qual cosa demostra l'afició que aquest esport-ciència té al nostre poble.

Anim i endavant.

JOAN TROBAT

ALS NOSTRES LECTORS

Aquest número d'ES SAIG surt amb un cert retard per culpa del revelat de les fotos. La casa que ens fa aquesta feina ens ha fallat i ens ha descarabutat els plans.

Calendari 2ª Regional. Temporada 1990/91

9 Sepbre. - 20 Enero
Cénova - Santa Eugenia
Port Sóller - S. Sardina
Porreras - Lluçmajor
Cide - PUIGPUNYENT
J. Buñola - Ferriolense
Montaura - Algaida
S'Horta - P.D.N. Tesa
Mariense - Valldemosa At.
P. Calvià - Santa Maria

16 Sepbre. - 27 Enero
Sta. Eugenia - P. Calvià
Son Sardina - Génova
Lluçmajor - Puerto Sóller
PUIGPUNYENT - Porreras
Ferriolense - Cide
Algaida - Juv. Buñola
P.D.N. Tesa - Montaura
Valldemosa At. - S'Horta
Sta. Maria - Mariense

23 Sepbre. - 3 Febrero
Sta. Eugenia - S. Sardina
Génova - Lluçmajor
Pto. Sóller - PUIGPUNYENT
Porreras - Ferriolense
Cide - Algaida
Juv. Buñola - P.D.N. Tesa
Montaura - Valldemosa At.
S'Horta - Santa Maria
P. Calvià - Mariense

30 Sepbre. - 10 Febrero
Son Sardina - P. Calvià
Lluçmajor - Sta. Eugenia
PUIGPUNYENT - Génova
Ferriolense - Port Sóller
Algaida - Porreras
P.D.N. Tesa - Cide
Valldemosa At. - J. Buñola
Sta. Maria - Montaura
Mariense - S'Horta

7 Octubre - 24 Febrero
S. Sardina - Lluçmajor
S. Eugenia - PUIGPUNYENT
Génova - Ferriolense
Port Sóller - Algaida
Porreras - P.D.N. Tesa
Cide - Valldemosa At.
Juv. Buñola - Sta. Maria
Montaura - Mariense
P. Calvià - S'Horta

14 Octubre - 3 Marzo
Lluçmajor - P. Calvià
PUIGPUNYENT - S. Sardina
Ferriolense - Sta. Eugenia
Algaida - Génova
P.D.N. Tesa - Port Sóller
Valldemosa At. - Porreras
Santa Maria - Cide
Mariense - Juv. Buñola
S'Horta - Montaura

21 Octubre - 10 Marzo
Lluçmajor - PUIGPUNYENT
S. Sardina - Ferriolense
Sta. Eugenia - Algaida
Génova - P.D.N. Tesa
P. Sóller - Valldemosa At.
Porreras - Santa Maria
Cide - Mariense
Juv. Buñola - S'Horta
P. Calvià - Montaura

28 Octubre - 17 Marzo
PUIGPUNYENT - P. Calvià
Ferriolense - Lluçmajor
Algaida - Son Sardina
P.D.N. Tesa - S. Eugenia
Valldemosa At. - Génova
Sta. Maria - Port Sóller
Mariense - Porreras
S'Horta - Cide
Montaura - Juv. Buñola

4 Nobre. - 24 Marzo
PUIGPUNYENT - Ferriolense
Lluçmajor - Algaida
S. Sardina - P.D.N. Tesa
S. Eugenia - Valldemosa At.
Génova - Santa Maria
Port Sóller - Mariense
Porreras - S'Horta
Cide - Montaura
P. Calvià - Juv. Buñola

18 Nobre. - 7 Abril
Ferriolense - P. Calvià
Algaida - PUIGPUNYENT
P.D.N. Tesa - Lluçmajor
Valldemosa At. - S. Sardina
Sta. Maria - Sta. Eugenia
Mariense - Génova
S'Horta - Port Sóller
Montaura - Porreras
Juv. Buñola - Cide

25 Nobre. - 14 Abril
Ferriolense - Algaida
PUIGPUNYENT - P.D.N. Tesa
Lluçmajor - Valldemosa At.
Son Sardina - Sta. Maria
Sta. Eugenia - Mariense
Génova - S'Horta
Port Sóller - Montaura
Porreras - Juv. Buñola
P. Calvià - Cide

2 Dicbre. - 21 Abril
Algaida - P. Calvià
P.D.N. Tesa - Ferriolense
Valldemosa At. - PUIGPUNYENT
Sta. Maria - Lluçmajor
Mariense - Son Sardina
S'Horta - Sta. Eugenia
Montaura - Génova
Juv. Buñola - Port Sóller
Cide - Porreras

9 Dicbre. - 28 Abril
Algaida - P.D.N. Tesa
Ferriolense - Valldemosa At.
PUIGPUNYENT - S. Maria
Lluçmajor - Mariense
Son Sardina - S'Horta
Sta. Eugenia - Montaura
Génova - Juv. Buñola
Port Sóller - Cide
P. Calvià - Porreras

16 Dicbre. - 5 Mayo
P.D.N. Tesa - P. Calvià
Valldemosa At. - Algaida
Sta. Maria - Ferriolense
Mariense - PUIGPUNYENT
S'Horta - Lluçmajor
Montaura - Son Sardina
Juv. Buñola - Sta. Eugenia
Cide - Génova
Porreras - Port Sóller

23 Dicbre. - 12 Mayo
P.D.N. Tesa - Valldemosa At.
Algaida - Sta. Maria
Ferriolense - Mariense
PUIGPUNYENT - S'Horta
Lluçmajor - Montaura
Son Sardina - Juv. Buñola
Sta. Eugenia - Cide
Génova - Porreras
P. Calvià - Port Sóller

6 Enero - 19 Mayo
P. Calvià - Valldemosa At.
Sta. Maria - P.D.N. Tesa
Mariense - Algaida
S'Horta - Ferriolense
Montaura - PUIGPUNYENT
J. Buñola - Lluçmajor
Cide - Son Sardina
Porreras - Sta. Eugenia
Port Sóller - Génova

13 Enero - 26 Mayo
Valldemosa At. - S. Maria
P.D.N. Tesa - Mariense
Algaida - S'Horta
Ferriolense - Montaura
PUIGPUNYENT - J. Buñola
Lluçmajor - Cide
Son Sardina - Porreras
Sta. Eugenia - Port Sóller
Génova - P. Calvià

MANCOMUNITAT PLA DE MALLORCA

G/. Hospital, 24
07520 PETRA

CREACIÓ DEL SERVEI DE PROMOCIÓ ECONÒMICA DE LA MANCOMUNITAT DES PLA

A través de la iniciativa de FODESMA (Foment al Desenvolupament Econòmic i Social de Mallorca), organisme dependent del Consell Insular de Mallorca, es va presentar a la Mancomunitat el projecte per a la creació d'un Servei de Promoció Econòmica.

Posteriorment, la Mancomunitat des Pla va firmar un conveni amb l'INEM per posar en marxa aquest servei.

Des del 18 de juny d'aquest any, dos tècnics (un Agent de Desenvolupament Local i un Economista) gestionen aquest servei.

Aquest Servei té com objectiu promoure accions que possibilitin un Desenvolupament Econòmic des Pla.

Aquestes accions seran:

FORMATIVES: Planificació de cursos de formació, Escoles-taller, etc.

INFORMATIVES: Informació sobre línies d'ajut tant per les empreses com per les corporacions locals; també informació sobre tipus de contractes, tràmits de legalització d'empreses, etc.

PROMOCIÓ: Promoció de l'artesanía local a través de l'assistència a fires, com per exemple "BALEART'90", promoció del turisme rural i de projectes que puguin significar la creació de riquesa pels municipis de la Mancomunitat.

El Servei de Promoció Econòmica té la seva seu a l'edifici de l'Ajuntament de Petra (Hospital, 24), telèfon 830034 al qual s'atenen directament totes les demandes que puguin sorgir de la població respecte a aquests temes.

BORSA DE TREBALL

Aquesta Borsa de Treball té com objectiu facilitar la connexió entre les ofertes i demandes de treball dels municipis de la mancomunitat.

QUÈ OFEREIX LA BORSA DE TREBALL?

A la Borsa de Treball es pot inscriure qualsevol persona o empresa que cerqui o que vulgui fer feina, si bé no s'han d'oblidar mai els altres canals.

Per posar-se en contacte amb la Borsa de Treball només fa falta adreçar-se al seu Ajuntament o al Servei de Promoció Econòmica.

Des de la Borsa de Treball estam en contacte amb empreses i organismes, feim un repàs constant de les ofertes que surten a la premsa i mitjans oficials. En definitiva, feim tot el que està al nostre abast perquè l'estància a la Borsa de Treball sigui el més curta possible.

Al mateix temps, podem assessorar sempre que es necessiti:

- Quan s'hagi trobat feina i es dubti del contracte.
- Quan no es conegui prou bé quines són les condicions.
- Quan no se sàpiga quins són els drets i els deures.
- Quan es vulgui muntar una empresa.
- Quan es vulgui informació sobre els diferents tipus de contractació.
- Quan se cerquin línies de finançament o subvencions.

En definitiva, som un equip que està al seu servei per oferir tota la informació i l'ajut que es necessiti.

Per adreçar-se al Servei de Promoció Econòmica cal dirigir-se a l'Ajuntament de Petra o al telèfon que abans hem assenyalat.

UNA XERRADETA... (acabament)

tant. Ara es cuida més, tant la vinya com el vi, i, sobretot, hi ha més neteja que altre temps; el vi vol molta d'aigua, diuen en broma, però és cert: la neteja és essencial. Avui en dia ja no és tan freqüent beure vins de particulars amb gust de floridura o de brut. Això sí, en tocar l'estiu sempre ve qualcú a veure si hi ha solució per uns barrals que s'han picat..., i no n'hi ha, de solució, no serveix ni per vinagre.

-El vostre sistema de vinificar, ha canviat?

-Més del que pensa la gent. Avui fer vi per vendre al públic, a més de tenir un control molt rigorós per part de l'Administració, exigeix unes inversions grosses. Ara no es pot pensar en fer vi si no és amb fermentació controlada, i amb un seguiment constant de temperatura, graduació, fermentació, etc. Per altra part, els gusts també han canviat i la gent s'estima més un vi de graduació un poc més baixa, i això fa que la verema es faci abans; enguany, per exemple, moltes vinyes han quedat vermades abans de Sant Mateu, i abans era com un pecat, igual que vermar o trascolar en divendres.

-Pel que dius, du molta feina, fer vi.

-Sense parlar de la vinya, que ja en du molta, el vi requereix una atenció constant durant tot l'any. Per noltros és una feina com una altra, i no tenim més remei que estar amb això cada dia. Però per un particular, fer vi ha d'esser un entreteniment, una afició com qualsevol altra; li ha d'agradar tant trasbalsar un barral de vi com a un caçador sortir de caça o a un futbolista anar a veure jugar l'Algaida o el Mallorca. Si no hi perden temps, el resultat sol esser dolent.

-A part del problema de la situació del celler i el tràfic, hi ha altres raons per no fer vi a Algaida?

-Pensa que les vinyes grans, que eren les que ens venien els raïms, tornaren velles, i no les ressebraren; els particulars que tenien un tros de vinya el tenien per fer el seu propi

vi, i tampoc teníem massa temps per dedicar-nos a recollir quantitats petites. Però a Santa Eugènia mai hem deixat de fer-n'hi, a Sa Torre, a on darrerament estam elaborant un vi fet exclusivament amb raïms d'aquella zona, que és pràcticament la de Consell o de Santa Maria.

-Tornant al celler, que és un lloc que a mi particularment m'agrada molt, a diferència dels d'Inca o Sineu, no s'hi han fet menjars mai.

-Fer menjars, no; però hi ha hagut temporades en què molts de diumenges dematins s'hi reunien grups d'amics per menjar un bon plat de frit, i vi a voler. En Llorenç "Mora", que era veïnat del celler, s'altra dia a sa festa del carrer d'Antoni Maura, encara ens va dir aquella glosa de mestre Llorenç Batle:

Alerta a baix de sa bota
no agafar-hi un mussol
que horabaixa en es futbol
dareu sa culpa an es sol
i es celler la tendrà tota.

La va fer als futbolistes que s'hora-baixa havien de jugar darrera Sa Tanqueta Vella. Lo que sí record és que venia gent berenant a beure un tassó de vi i a xerrar una mica. Llavors la gent no frissava tant com ara, i ho dic sobretot per jo mateix.

Hem seguit parlant de molts altres aspectes del vi i de les vinyes, de les races importades com els Cabernet-Sauvignon, de les subvencions per arrabassar les vinyes, del greu problema de la mà d'obra a Mallorca..., de moltes coses que és impossible, per manca d'espai, transcriure aquí, però que són francament interessants, sobretot pels qui, com noltros, ens agrada el vi. Com podeu suposar, per mantenir aquesta llarga xerrada, hem tastat un parell de botelles de vi (i així mateix les hem fetes avall). Queda tema per una altra vegada.

JOAN MULET

UNA XERRADETA AMB...

en SEBASTIÀ des CELLER

En Sebastià Amengual Lliteras, En Sebastià des Celler pels algaidins i de Can Tano pels pineros, és un jove empresari que, amb el seu germà Guillem, han seguit la tradició del seu pare dins la indústria dels vins. Es dediquen, a més a més, a altres activitats econòmiques, com és la ramaderia, però avui, en temps de vermar i trascolar, és de vi que hem de parlar.

-Com va ser això de començar a fer vi?

-Mon pare va començar a fer vi, un poc contra el parer de la seva família, devers l'any 36, a Pina, a Can Vert; venien el vi a Pina, però com que estaven en contacte amb Son Reus, en varen vendre també a Algaida, a una casa des Colomer. Poc després els de Can Borràs li oferiren el celler; l'amo de Can Benet, l'amo'n Toni, s'hi havia dedicat un temps, però ho havia anat deixant. Devia ser l'any 40 quan el meu pare es va instal·lar al celler, i ja no ho hem deixat mai.

-Però al celler fa anys que no hi feis vi...

-Sí, en deu fer una quinzena. Els sistemes han canviat molt. Al principi la mà d'obra costava poc i hi havia molta gent per traginar les portadores del carrer a la part de darrera, on hi havia la màquina per capolar el raïm. Els darrers anys, ja amb tractors i camions, teníem la capoladora al carrer i amb una manguera la màquina tirava la molla i el brou al cup de darrera. Però ja hi havia problemes de tràfic i de circulació, fa 20 anys. Imagina't ara...! Està situat a un mal lloc per fer aquest maneig. Però n'hi arribarem a fer molt, i fins i tot empleàvem cups de particulars com a depòsits.

-Creus que el consum de vi, a Algaida, ha minvat?

-Sí, i molt. Pensa que quan érem al.lots moltes cases feien vi pel propi consum, però n'hi havia que, quan obrien una bota, penjaven el ram de pi al portal, i molta gent anava a comprar-n'hi. A Ca's Metge Jordi ho han fet fins fa ben poc, però ho hem vist a Son Pelat, a Ca l'amo'n Ramon, a Can Bondia... I, com ja t'he dit, eren moltes les cases que feien vi per ells, com voltros mateixos a Can Cerdà.

-Supòs que molts de joves no sabran què vol dir això de penjar un ram de pi al portal, però ja ho demanaran als seus pares. Seguirem amb el nostre trui: ha canviat, això?

-Algaida deu esser un dels pobles de Mallorca on més es conserva la tradició de fer vi a cases particulars. S'havia abandonat bastant, però fa 10 o 12 anys s'ha tornat a posar de moda i moltes famílies sembraren un tros de vinya, i se'n torna a fer bas-

(Segueix a la pàgina anterior)